

LIETUVOS RESPUBLIKOS KLIMATO KAITOS VALDYMO ĮSTATYMO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO AIŠKINAMASIS RAŠTAS

1. Įstatymo projekto rengimą paskatinusios priežastys, parengto projekto tikslai ir uždaviniai

Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo įstatymo pakeitimo įstatymo (toliau – Projektas) rengimą ir jo išdėstymą nauja redakcija paskatino į nacionalinius teisės aktus perkelti ir įgyvendinti priimti nauji ES „Fit for 55“ teisėkūros paketo teisės aktai:

- 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/959, kuria iš dalies keičiama direktyva 2003/87/EB, nustatanti šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijos leidimų sistemą Sąjungoje, ir Sprendimas (ES) 2015/1814 dėl Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos rinkos stabilumo rezervo sukūrimo ir veikimo (toliau – ES ATLPS direktyva);

- 2023 m. gegužės 10 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2023/958, kuria iš dalies keičiama direktyva 2003/87/EB, kiek tai susiję su aviacijos sektoriaus indėliu siekiant visos Sąjungos ekonomikos išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslo ir tinkamu pasaulinės rinkos priemonės įgyvendinimu;

- 2023 m. balandžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/857, kuriuo iš dalies keičiami Reglamentas (ES) 2018/842, kuriuo, prisidedant prie klimato politikos veiksmų, kad būtų vykdomi įsipareigojimai pagal Paryžiaus susitarimą, valstybėms narėms nustatomi įsipareigojimai 2021–2030 m. laikotarpiu sumažinti išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų metinį kiekį, ir Reglamentas (ES) 2018/1999 (toliau – Pastangų pasidalijimo reglamentas);

- 2023 m. balandžio 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2023/839, kuriuo dėl taikymo srities, ataskaitų teikimo ir atitikties taisyklių supaprastinimo ir valstybių narių 2030 m. tikslų nustatymo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/841 ir dėl stebėsenos, ataskaitų teikimo, pažangos stebėjimo ir peržiūros tobulinimo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2018/1999 (toliau – LULUCF reglamentas).

Teikiamo Projekto siūlomais pakeitimais, perkeliant Direktyvos (ES) 2023/959 esmines nuostatas, sugriežtinami ES ATLPS I įgyvendinimo reikalavimai dėl nemokamų apyvartinių taršos leidimų (toliau – ATL) skyrimo veiklos vykdytojams, valdantiems įrenginius ir orlaivių naudotojams, kurie suteikiami pagal Komisijos deleguotąjį reglamentą (ES) 2019/331. Sistema išplečiama į jūrų transporto veiklą vykdančius laivus, įtraukiant laivybos bendroves, kurios nuo 2024 m. sausio 1 d. palaipsniui privalės atsikaityti ATL už per metus išmestą šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) kiekį, įsigydamai ATL aukcione. Be to, nuo 2027 m. į ES ATLPS II sistemą įtraukiami reguliuojamieji subjektai, tiekiantys kurą pastatams, kelių transportui ir papildomiems sektoriams, kurie nuo 2028 m. privalės atsiskaityti ATL už minėtuose sektoriuose bendrai vartoti per ankstesnius kalendorinius metus išleisto kuro ŠESD kiekį, įsigyjant ATL aukcione. Reguluojamųjų subjektų ŠESD stebėsenos, ataskaitų teikimo reikalavimai nustatyti Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 VIIa skyriuje, kurio įgyvendinimo tvarka bus patvirtinta aplinkos ministro įsakymu.

Užtikrinant, kad bus išvengta dvigubo skaičiavimo rizikos ir rizikos, kad bus atsisakyta ATL už ŠESD kiekį, kuris nepatenka į ES ATLPS II taikymo sritį arba už ŠESD kiekį, kuris patenka į ES ATLPS I taikymo sritį, reguliuojamieji subjektai, atsižvelgdami į Europos Komisijos reikalavimus, nuo 2028 m. turės teikti aplinkos ministro nustatyta tvarka ataskaitas apie praėjusių metų išlaidas, kurias perkėlė galutiniams vartotojams, atsiskaitydami ATL. Siekiant užtikrinti, kad veiklos vykdytojų teikiami ES ATLPS I ir ES ATLPS II ŠESD stebėsenos duomenys ataskaitose tikslūs, akredituoti tikrintojai, pagal Komisijos deleguotu reglamentu (ES) 2016/2072 nustatytus reikalavimus atliks ataskaitų vertinimą prieš jas pateikiant kompetentingai institucijai. Tikrintojų akreditaciją, ŠESD stebėsenos planų vertinimo ir ataskaitų tikrinimo reikalavimus nustatantis

reglamentas šiuo metu yra keičiamas, siekiant papildyti laivybos bendrovių, kurios įtraukiamos į ES ATLPS apimtį nuo 2024 m., tikrinimo reikalavimais. Tikrintojų akreditavimą ES valstybėse narėse vykdo nacionalinės akreditacijos institucijos (Lietuvoje – Nacionalinis akreditacijos biuras prie Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijos). Pabrėžtina, kad įstatyme apibrėžiamų veiklos vykdytojų teikiamų duomenų tikrinimą (atsižvelgiant į Reglamento (ES) 2016/2072) gali atlikti tikrintojai, kurie yra akredituoti ir kitų ES valstybių narių nacionalinių akreditavimo institucijų.

Įgyvendinant Pastangų pasidalijimo reglamento ir LULUCF reglamento reikalavimus dėl lankstumo priemonių taikymo Lietuvos metiniams išmetamų ŠESD kiekio mažinimo ir absorbuojamų jų kiekio išipareigojimams ES ATLPS nedalyvaujančiuose sektoriuose vykdyti, patikslinamos metinių ŠESD kvotos vienetų ir (ar) absorbuojamų vienetų išigijimo ir perleidimo sandorių sudarymo su kitomis valstybėmis narėmis nuostatos.

Perkeliant Direktyvos (ES) 2023/959 reikalavimus ir įgyvendinant Pastangų pasidalinimo reglamento ir LULUCF reglamento reikalavimus, numatoma, kad visos lėšos, gautos už aukcionuotus ATL, metinius ŠESD kvotos vienetus ir absorbuojamų vienetus bus pervedamos į Klimato kaitos programą ir naudojamos klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie klimato kaitos priemonių įgyvendinimui. Pagal ES ATLPS direktyvos reikalavimus papildoma, kad programos lėšos gali būti naudojamos finansinėms kompensacijoms galutiniams kuro vartotojams pagal Europos Komisijos įgyvendinamuoju teisės aktu nustatytas išsamias taisykles, kai dvigubo skaičiavimo arba atsiskaitymo ATL už išleisto kuro išmetamų ŠESD kiekį negalima išvengti ES ATLPS II. Taip pat numatoma galimybė šiomis lėšomis bendrai finansuoti Socialinio klimato plano priemones pagal Reglamento (ES) 2023/955 15 straipsnį.

Siekiant griežtinti fluorintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – F-dujų) naudojimo reguliavimą Lietuvoje ir įgyvendinti 2024 m. vasario 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/573 dėl fluorintų šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kuriuo iš dalies keičiama Direktyva (ES) 2019/1937 ir panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 517/2014 (toliau – F-dujų reglamentas), nuostatas dėl įpareigojimų valstybėms narėms, Projekte nustatomos nuostatos, susijusios su F-dujų naudojimo ribojimais, kontrole, fizinių asmenų, dirbančių su F-dujomis ir ozoną ardančiomis medžiagomis (toliau – OAM) ir jų turinčia įranga pažymėjimų išdavimu.

Atsižvelgiant į tai, kad šiuo metu galiojančios asmenų, dirbančių su F-dujomis ir jų turinčia įranga profesinio mokymo programos nuo 2024 m. spalio 31 d. Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymu bus paskelbtos negaliojančiomis, nes jos priskiriamos neformaliai profesiniam mokymui ir neatitinka profesiniam mokymui keliamų reikalavimų, Projektas papildytas mokymų teikėjams leidimų, vykdyti fizinių asmenų, dirbančių su F-dujomis ir OAM ir jų turinčia įranga, užpildyta įranga atestavimo, sertifikavimo ir kvalifikacijos tobulinimo programomis, išdavimo, jų galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir galiojimo panaikinimo nuostatomis.

Atsižvelgiant į Vyriausybės posėdžio 2019 m. sausio 9 d. protokolo Nr. 1 15 klausime nurodytus pavedimus, kad licencijos ir kiti leidimai, reikalingi pradėti veiklą, išduodami elektronine forma, Projekte nustatyti reikalavimai neribotam laikui išduoti F-dujų tvarkymo atestatus ir mokymų teikėjams leidimus ir skelbti susijusią informaciją per Aplinkosaugos leidimų informacinę sistemą (toliau – ALIS) ir per Licencijų išdavimo sistemą (toliau – LIS).

Taip pat Projekte patikslintos įstatymo sąvokos įtraukiant minėtų ES teisės aktų apibrėžtis, išbrauktos pasibaigusio galiojimo sąvokos ir nuostatos, susijusios su JT bendrosios klimato kaitos konvencijos (toliau – JTBBKK) Kioto protokolo įgyvendinimo išipareigojimais ir lankstumo priemonėmis (pvz. bendrai įgyvendinami ir švarios plėtos projektai ir kt.) per ŠESD mažinimo išipareigojimų 2013-2020 m. laikotarpį.

Direktyvos (ES) 2023/958 ir Direktyvos (ES) 2023/959 perkėlimas į nacionalinę teisę atliekamas atsižvelgiant į Europos Komisijos parengtą Direktyvų perkėlimo lentelę, kurioje Europos Komisija nurodo privalomas ir ES valstybėms narėms pasirinktinas perkelti nuostatas.

Įstatymo projektas perkelia ir įgyvendina minėtus ES „Fit for 55“ teisėkūros paketo teisės aktus ir būtinas kuo skubiau patvirtinti, nes 2024 m. sausio 24 d. Europos Komisija pradėjo pažeidimo

procedūrą Lietuvai dėl ES ATLPS direktyvų (ES) 2023/958 ir (ES) 2023/839 perkėlimo į nacionalinius teisės aktus vėlavimo. Nepriėmus įstatymo negalima priimti jo įgyvendinamuosius nacionalinius teisės aktus, kurie nustato 2026–2030 m. laikotarpio nemokamų apyvartinių taršos leidimų (toliau – ATL) paskirstymą ES ATLPS 1 veiklos vykdytojams, kurie valdo stacionarius įrenginius. Pažymime, kad šiais metais veiklos vykdytojai privalo teikti paraiškas dėl nemokamų ATL suteikimo iki 2024 m. birželio 30 d. Todėl būtina aplinkos ministro įsakymu patvirtinti atitinkamą paraiškų teikimo tvarką, kad veiklos vykdytojai turėtų pakankamai laiko parengti ir pateikti paraiškas iki nurodyto termino. Laiku nepatvirtinus nacionalinių teisės aktų, kyla rizika praleisti nemokamų apyvartinių taršos leidimų paraiškų teikimą Europos Komisijai, todėl Lietuvos veiklos vykdytojai, ypač daug energijos naudojančios pramonės įmonės, pavyzdžiui, AB „Akmenės cementas“, AB „Orlen Lietuva“, AB „Achema“ ir kt. visus ATL privalės įsigyti aukcione, kad galėtų atsiskaityti už jų išmestą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį, o tai pažeistų įmonių teisėtus interesus dėl nepagrįstų finansinių išlaidų, kurias jos greičiausiai mėgins prisiteisti iš Valstybės. Pažymime, kad 2021–2025 m. laikotarpiu ATLPS 1 įmonėms planuota paskirstyti 21 321 687 ATL (vertinant pagal 2024-03-12 ATL kainą = 54.21 Eur/ATL tai sudarytų apie 1,15 mlrd. Eur, vertinant 2023-02-21 ATL kainą = 100,34 Eur/ATL, tai sudarytų 2,13 mlrd. Eur).

2. Įstatymų projektų iniciatoriai (institucija, asmenys ar piliečių įgalioti atstovai) ir rengėjai

Įstatymo projektą parengė Lietuvos respublikos aplinkos ministerija - Aplinkos ministerijos Klimato politikos grupės (vadovė Vilija Augutavičienė, tel. +370 686 17484, el. p. vilija.augutaviciene@am.lt) vyresn. patarėja Stasilė Znutienė, tel. +370 696 51357, el. p. stasile.znutiene@am.lt, vyresn. patarėjas Tomas Aukštinaitis, tel. +370 610 79985, el. p. tomas.aukstinaitis@am.lt, patarėjas Paulius Zvicevičius, tel. +370 672 71381, el. p. paulius.zvicevicius@am.lt, vyr. specialistė Irma Kragnytė, tel. +370 646 68018, el. p. irma.kragnyte@am.lt.

3. Kaip šiuo metu yra teisiškai reglamentuojami Įstatymų projektuose aptarti teisiniai santykiai:

Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo įstatymo trečiasis skirsnis (5–8 straipsniai) reglamentuoja ES ATLPS direktyvos 2003/87/EB, su vėliausiais pakeitimais 2020 m. gegužės 18 d. Komisijos deleguotu reglamentu (ES) 2020/1071, reikalavimų perkėlimą ir įgyvendinimą, taikant ES ATLPS tik veiklos vykdytojams, kurie valdo stacionarius įrenginius ir orlaivių naudotojams.

Šiuo metu galiojančio įstatymo 5 straipsnis nustato galimybę veiklos vykdytojams gauti nemokamai skiriamų ATL. Prašymo dėl nemokamai skiriamų ATL kiekio pateikimo, nagrinėjimo, derinimo ir suteikimo tvarka tvirtinama aplinkos ministro įsakymu vadovaujantis 2018 m. gruodžio 19 d. Komisijos deleguotuoju reglamentu (ES) 2019/331, kuriuo nustatomos suderinto nemokamų apyvartinių taršos leidimų suteikimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnį pereinamojo laikotarpio Sąjungos taisyklės.

Įstatymo 8 straipsnio 3 dalies nuostata numato neterminuotą ATL galiojimą, tačiau nurodo, kad suteikiant ATL juose yra nurodomas atitinkamas 10 metų laikotarpis (ATL prekybos laikotarpiai skirstomi į atskirus 10 metų laikotarpius), kurio metu jie buvo išduoti. Tokiu būdu nustatoma, kad prekybos laikotarpių sandūroje atsiskaitymui už išmestą ŠESD kiekį ankstesnio laikotarpio metu negali būti naudojami naujo laikotarpio metu išduoti ATL (pvz.: 4-ojo prekybos laikotarpio (2021–2030 m.) pirmaisiais 2021 m. išduoti ATL galioja atsiskaitymams už išmestą ŠESD kiekį 2021 m., todėl negali būti naudojami atsiskaitymui už 2020 m. išmestą ŠESD kiekį).

Įstatymo 12 straipsnio 3 dalies nuostatos nustato, kad už veiklos vykdytojų ir asmenų sąskaitų atidarymą ES ŠESD registre yra imama valstybės rinkliava, o už sąskaitų administravimą – administracinėmis išlaidomis pagrįstas atlyginimas. Pažymėtina, kad rinkliavų dydžiai yra nustatyti Lietuvos Respublikos vyriausybės 2000 m. gruodžio 15 d. Nutarime Nr. 1458 „Dėl Konkrečių

valstybės rinkliavos dydžių sąrašo ir Valstybės rinkliavos mokėjimo ir grąžinimo taisyklių patvirtinimo“ ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2013 m. rugsėjo 4 d. nutarime Nr. 811 „Dėl metinio atlyginimo už sąskaitos Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų registre tvarkymą ir atlyginimo už Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų registro duomenų teikimą dydžių ir mokėjimo tvarkos nustatymo ir kai kurių Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimų pripažinimo netekusiais galios“. Sąskaitos Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų registre veiklos vykdytojų atveju yra būtinos siekiant jose laikyti aukcione ar antrinėje rinkoje įsigytus apyvartinius taršos leidimus arba apyvartinius taršos leidimus, kurie buvo suteikti nemokamai. Iš šių veiklos vykdytojų sąskaitų taip pat vykdomi atsiskaitymai už kasmet deklaruojamą išmestą ŠESD kiekį. Už šių sąskaitų atidarymą bei administravimą veiklos vykdytojai moką atitinkamai nustatytas valstybės rinkliavas.

Šeštajame skirsnyje (13–21 straipsniai) nustatytas ekonominių baudų skyrimo mechanizmas, jei veiklos vykdytojai pažeidžia dalyvavimo ES ATLPS reikalavimus.

Įstatymo 9 straipsnis reglamentuoja JTBKKK Kioto protokolo nustatytosios ŠESD normos vienetų įsigijimo ir perleidimo sandorius ir 11 straipsnis bendrai įgyvendinamų ir švarios plėtros projektų vykdymą, kurie negalimi vykdyti po 2020 m., pasibaigus Kioto protokolo įsipareigojimų laikotarpiui ir nenustato lankstumo priemonių taikymo Lietuvos metiniams išmetamų ŠESD kiekio mažinimo ir absorbuojamų jų kiekio įsipareigojimams iki 2030 m. įgyvendinti ES ATLPS nedalyvaujančiuose sektoriuose, sudarant metinių ŠESD kvotos vienetų ir (ar) absorbuojamų vienetų įsigijimo ir perleidimo sandorius su kitomis valstybėmis narėmis. Penktasis¹ skirsnis (12¹ ir 12² straipsniai) nustato tik F-dujų tvarkymo atestatų išdavimą ir Transporto priemonių oro kondicionierių pildymo F-dujomis paslaugos kokybės užtikrinimo garantinio termino nustatymą ir nenustato F-dujų naudojimo ribojimo, kontrolės ir darbuotojų pažymėjimų išdavimo reikalavimų.

4. Kokios siūlomos naujos teisinio reguliavimo nuostatos ir kokių teigiamų rezultatų laukiama

Projekte dėl daugybės pakeitimų ir geresnio straipsnių nuostatų struktūrizavimo siūloma Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo įstatymą išdėstyti nauja redakcija.

Siūlomi Projekte pakeitimai:

1. Siekiant tiksliau apibrėžti įstatymo paskirtį, Projekto 1 straipsnyje papildoma, kad įstatymas nustato Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo politikos formavimo ir įgyvendinimo teisinius pagrindus.

2. Perkelti Direktyvos (ES) 2023/959 nuostatas ir įgyvendinant reglamentų (ES) 2023/857 ir (ES) 2023/839 reikalavimus, siūloma įtraukti šias papildomas sąvokas: absorbuojamų vienetų, išleidimas vartoti, išmetamų ŠESD kiekis; kuras, laivybos bendrovė, metinės ŠESD išmetimo kvotos vienetų, reguliuojamasis subjektas, tikrintojas; patikslinti šias sąvokas: veiklos vykdytojas, atskirai apibrėžiant ŠESD išmetantį įrenginį ir ŠESD išmetančio įrenginio valdytoją; išbraukti nebeaktualias sąvokas: bendrai įgyvendinamas projektas, išmetamų teršalų mažinimo vienetų, nustatytoji ŠESD norma, nustatytosios ŠESD normos vienetų, patvirtintas išmetamųjų teršalų mažinimo vienetų, švarios plėtros projektas.

3. Siūloma Projekto antrajame skirsnyje 5 straipsnyje patikslinti nacionalinę klimato kaitos valdymo politikos formavimo ir įgyvendinimo sistemą, reglamentuojant Nacionalinį klimato kaitos komitetą, kuris atlieka patariamąją klimato kaitos valdymo politikos formavimo ir įgyvendinimo funkciją ir teikia mokslines išvadas, perkelti iš penktojo² skirsnio (12⁵ straipsnis), kuris nustato nacionalinės išmetamų į atmosferą ŠESD apskaitos ir prognozių rengimo sistemą.

4. Projekto 6 straipsnio 4 dalyje nustatoma prievolė įrenginių valdytojams, kurių valdomiems įrenginiams taikomi reikalavimai atlikti energijos vartojimo auditą arba įgyvendinti sertifikuotą energijos naudojimo vadybos sistemą pagal Energijos vartojimo efektyvumo didinimo įstatymo 11 straipsnį, įgyvendinti energijos vartojimo audito ataskaitoje arba sertifikuotoje energijos naudojimo vadybos sistemoje pateiktas rekomendacijas. Neįgyvendinant šių rekomendacijų tokiems įrenginiams

bus mažinamas nemokamai skiriamų ATL kiekis 20%. Numatomos išimtys kuomet šios nuostatos netaikomos.

5. Projekto 6 straipsnio 5 dalyje nustatoma prievolė įrenginių valdytojams aplinkos ministro nustatytu terminu ir tvarka parengti poveikio klimatui neutralumo planą kiekvienam įrenginiui, kurio išmetamas ŠESD dujų kiekis yra didesnis už 80 procentilių išmetamo ŠESD kiekio, susijusių su Europos Komisijos nustatytais atitinkamais produktų santykiniais taršos rodikliais. Iki nustatyto termino neparengus plano nemokamų apyvartinių taršos leidimų skaičius sumažinamas 20 %. Klimato neutralumo planai privalo būti parengti atsižvelgiant į 2023 m. spalio 31 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentą, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2003/87/EB taikymo taisyklės, susijusios su poveikio klimatui neutralumo planų, reikalingų nemokamiems apyvartiniais taršos leidimams suteikti, turiniu ir formatu. Aplinkos ministerijos žiniomis šis reikalavimas bus taikomas 1 įrenginiui. Atsižvelgiant į Direktyvos 2003/87/EB 10a straipsnio 1 dalies 5 pastraipą, klimato neutralumo planas turi būti parengtas iki 2024 m. gegužės 1 d.

6. Patikslinamas trečiojo skirsnio pavadinimas „Apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos reikalavimai“ vietoje ankstesniojo pavadinimo „Prekyba apyvartiniais taršos leidimais ir Kioto vienetais“ ir papildoma naujais straipsniais: 9 straipsnis (galiojančio įstatymo 8 straipsnis) patikslintas, kad nemokami ATL skiriami tik įrenginių valdytojams ir orlaivių naudotojams; 10 straipsnis, kuris nustato specialias išimtis orlaivių naudotojams, kurios taikomos prieš privalomos Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos pasaulinės rinkos priemonės (CORSIA) įgyvendinimą; 11 straipsnis, nustatantis specialiuosius reikalavimus laivybos bendrovėms nuo 2024 m. sausio 1 d. ir 12 straipsnis – specialiuosius reikalavimus reguliuojamiesiems subjektams, kurie nuo 2028 m. sausio 1 d. atsiskaityti ATL už jų per praėjusius metus bendrai išleisto vartoti kuro išmestą ŠESD kiekį pastatų, kelių transporto ir papildomų sektorių veiklos rūšims, nurodytoms šio Projekto 2 priede.

7. Siekiant sudaryti galimybę taikyti lankstumo priemones Lietuvos metiniams išmetamų ŠESD kiekio mažinimo ir absorbuojamų jų kiekio įsipareigojimams iki 2030 m. įgyvendinti ES ATLPS nedalyvaujančiuose sektoriuose ir sudaryti metinių ŠESD kvotos vienetų ir (ar) absorbavimo vienetų įsigijimo ir perleidimo sandorius su kitomis valstybėmis narėmis, patikslintos 13 straipsnio (galiojančio įstatymo 9 straipsnis) nuostatos.

8. Siūloma Projekte patikslinti 14 straipsnį (galiojančio įstatymo 10 straipsnis), kad visos lėšos, gautos už aukcionuotus ATL, metinius ŠESD kvotos vienetus ir absorbavimo vienetus bus pervedamos į Klimato kaitos programą ir naudojamos klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie klimato kaitos priemonių įgyvendinimui. Pagal ES ATLPS direktyvos reikalavimus 14 straipsnyje papildoma, kad programos lėšos gali būti naudojamos finansinėms kompensacijoms galutiniams kuro vartotojams pagal Europos Komisijos įgyvendinamuoju teisės aktu nustatytas išsamias taisykles tais atvejais, kai dvigubo skaičiavimo arba atsiskaitymo ATL už išleisto kuro išmetamų ŠESD kiekį negalima išvengti ES ATLPS II (3-ios dalies 9 punktas). Taip pat numatoma galimybė šiomis lėšomis bendrai finansuoti Socialinio klimato plano priemones pagal Reglamento (ES) 2023/955 15 straipsnį (3-ios dalies 10 punktas).

9. Siūloma išbraukti galiojančio įstatymo 11 straipsnį dėl bendrai įgyvendinamų ir švarios plėtros projektų vykdymo, nes pasibaigus JTBKKK Kioto protokolo įsipareigojimų laikotarpiui 2020 m., šie projektai nevykdomi.

10. Siekiant griežtinti F-dujų naudojimo reguliacinę aplinką ir atsižvelgti į Reglamento (ES), (ES) 2024/573 reikalavimus, Projekto šeštasis skirsnis (galiojančio įstatymo penktasis¹ skirsnis) pakeistas: 18 straipsnis patikslintas, papildytas trimis naujais 19-21 straipsniais ir išlaikytas nepakeistas 22 straipsnis dėl transporto priemonių oro kondicionierių pildymo F-dujomis.

11. Projekte 18 straipsnyje dėl F-dujų tvarkymo atestatų išdavimo detalizuojami reikalavimai dėl darbuotojų minimalaus skaičiaus norint atlikti tam tikros įrangos montavimo, techninės priežiūros, nuotėkio patikros, eksploatacijos nutraukimo darbus ir gauti atestatus. Vienas fizinis asmuo gali atlikti įrangos montavimo darbus, tik tais atvejais, kai F-dujų kiekis sumontuotame įrangoje neviršija 50 t CO₂ ekv, kitu atveju darbus vykdo bent 2 darbuotojai. Vienas fizinis asmuo

gali atlikti nuotėkio patikrinimo, techninės priežiūros, remonto ir (ar) eksploatacijos nutraukimo darbus, tik tais atvejais kai F-dujų kiekis sumontuotame įrangoje neviršija 500 t CO₂ ekv., kitu atveju darbus turi atlikti daugiau nei du darbuotojai. Reikalavimus atitinkantiems asmenims išduodami atestatai per ALIS ir LIS.

12. Projekto naujame 19 straipsnyje nustatomi fizinių asmenų, dirbančių su F-dujomis ir OAM ir jų turinčia įranga, pažymėjimų išdavimo reikalavimai. Pažymėjimai išduodami fiziniams asmenims sėkmingai baigusiems atestavimo, sertifikavimo ir kvalifikacijos tobulinimo programas ir galioja 7 metus nuo jų išdavimo dienos.

13. Projekte naujame 20 straipsnyje nustatyti mokymų teikėjams leidimų, vykdyti fizinių asmenų, dirbančių su F-dujomis ir OAM ir jų turinčia įranga, atestavimo, sertifikavimo ir kvalifikacijos tobulinimo programas, išdavimo, jų galiojimo sustabdymo, galiojimo sustabdymo panaikinimo ir galiojimo panaikinimo reikalavimai.

13. Naujame 21 straipsnyje reglamentuojami F-dujų ribojimai ir kontrolė. Nuo 2026 m. Sausio 1 d. F-dujas draudžiama naudoti kaip tirpiklius įskaitant įrangoje, kuri turi šių dujų ir gaisro gesinimo įrangoje. Nustatoma, kad aplinkos ministras paskiria kompetentingą instituciją, kuri teiks Lietuvoje registruotiems asmenims informaciją dėl registravimosi Europos Komisijos Fluorintų dujų ir hidrofluorangliavandenilių licencijavimo sistemoje (F-dujų portalas) dėl F-dujų kvotų gavimo, ataskaitų teikimo Europos Komisijai, kitais klausimais, susijusiais su F-dujų portalu. Pavedama Muitinės departamentui prie Finansų ministerijos atlikti F-dujų importo iš trečiųjų šalių į Lietuvos teritoriją kontrolės funkcijas, o Aplinkos apsaugos departamentui prie Aplinkos ministerijos vykdyti F-dujas tvarkančių ūkio subjektų valstybinę aplinkos apsaugos kontrolę.

14. Septintajame skirsnyje (23–31 straipsniai) patikslintas atsakomybės taikymo nuostatos, atsisakant žodžio „ekonominių“ baudų skyrimo ir paliekant „baudas“, jei veiklos vykdytojai pažeidžia dalyvavimo ES ATLPS reikalavimus ir išplečiamas atsakomybės taikymas laivybos bendrovėms ir reguliuojamiesiems subjektams.

15. Projekto 1 priede išplečiamas veiklos rūšių sąrašas taikomas įrenginių valdytojams, orlaivių naudotojams ir laivybos bendrovėms, ir nustatomas naujas 2 priedas, su reguliuojamųjų subjektų veiklos rūšių sąrašu ir sektorių, kuriems jis taikomas, apibrėžimu. Atkreiptinas dėmesys, kad nauji reikalavimai dėl ŠESD apskaitos ir ATL atsiskaitymo laivybos bendrovėms pradėti taikyti nuo 2024 m. sausio 1 d. pagal 2023 m. lapkričio 6 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2023/2449, kuriuo nustatomos Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2015/757 taikymo taisyklės, susijusios su stebėsenos planų, išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitų, dalinių išmetamųjų teršalų kiekio ataskaitų, atitikties patvirtinimo dokumentų ir bendrovės lygmens ataskaitų šablonais, ir panaikinamas Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2016/1927, reikalavimus vykdyti ŠESD stebėseną, teikti ataskaitas ir nuo 2025 m. palaipsniui vis didesne dalimi atsiskaityti ATL už jų per praėjusius metus išmestą ŠESD kiekį; reguliuojamiesiems subjektams – nuo 2024 m. sausio 1 d. pagal 2018 m. gruodžio 19 d. Komisijos įgyvendinimo reglamento (ES) 2018/2066 dėl išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio stebėsenos ir ataskaitų teikimo pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/87/EB, kuriuo iš dalies keičiamas Komisijos reglamentas (ES) Nr. 601/2012, su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2023 m. spalio 12 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2023/2122, taikomi ŠESD apskaitos reikalavimai, o nuo 2028 m. sausio 1 d. – ATL atsiskaitymo už išmestą ŠESD kiekį reikalavimai (pirmą kartą bus atsiskaitoma už išmestą ŠESD kiekį 2027 m.). Pažymėtina, kad nuo 2024 m. sausio 1 d. Reglamentas (ES) 2023/2122 nustato prievolę vykdyti ŠESD stebėseną deginant kurą komunalinių atliekų deginimo įrenginiuose, kurių bendrą varadinį šiluminę galią viršija 20 MW, tačiau prievolė atsiskaityti ATL už išmestą ŠESD kiekį nenustatoma.

16. Projekto 3 priede (galiojančio įstatymo 2 priedas) pateikiamas atnaujintas įgyvendinamų ES teisės aktų sąrašas.

Siūlomi pakeitimai iš esmės prisidės prie išmetamų ŠESD kiekio mažinimo Lietuvoje, sąlygos JTBBKKK Paryžiaus susitarimu ir ES „Fit for 55“ teisės aktais nustatytų, Nacionalinėje klimato kaitos darbotvarkėje įtvirtintų, ŠESD mažinimo tikslų vykdymą, ir leis gauti papildomų lėšų į Klimato kaitos

programą darnioms investicijoms visuose ūkio sektoriuose, atsinaujinantiems ištekliams diegti, energijos vartojimo efektyvumui didinti ir kt. inovatyvioms priemonėms įgyvendinti. Tai leis sumažinti išlaidas iškastinio kuro importui iš trečiųjų šalių, didins šalies energetinę nepriklausomybę ir pramonės konkurencingumą. Aplinkos ministerijos vertinimu dėl ES ATLPS plėtros į pastatų, transporto ir kitus sektorius į valstybės biudžetą bus gaunama apie 660 mln. Eur nuo 2028 m. iki 2030 m. (ATL kainai šiuose sektoriuose siekiant 50 Eur).

5. Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo rezultatai (jeigu rengiant įstatymų projektus toks vertinimas turi būti atliktas ir jo rezultatai nepateikiami atskiru dokumentu), galimos neigiamos priimtų įstatymų pasekmės ir kokių priemonių reikėtų imtis, kad tokių pasekmių būtų išvengta

Priėmus Projektą bus perkeltos ir nustatytos esminės ES „Fit for 55“ teisėkūros paketo nuostatos: ES ATLPS direktyvos, Pastangų pasidalijimo reglamento ir LULUCF reglamento reikalavimams įgyvendinti. Sugriežtinami ES ATLPS reikalavimai esamiems veiklos vykdytojams: įrenginių valdytojams ir orlaivių naudotojams, mažinant nemokamai skiriamų ATL kiekį ir nustatant papildomus įpareigojimus dėl ŠESD mažinimo priemonių taikymo (pvz. nustatoma prievolė įrenginių valdytojams įgyvendinti energijos vartojimo audito priemonės ir pasirengti klimato neutralumo planus). ES ATLPS reikalavimai bus taikomi laivybos bendrovėms, vykdančias jūrinio transporto veiklą, ir reguliuojamiesiems subjektus, kurie tiekia kurą pastatų, kelių transporto ir papildomų sektorių veiklos rūšims, nurodytoms šio Projekto 2 priede.

Ilgalaikis poveikis ekonomikai bus teigiamas, nes sugriežtinti ŠESD mažinimo reikalavimai skatins modernizuoti gamybą, diegiant inovatyvias mažai ŠESD išskiriančias technologijas, įgyvendinti energijos vartojimo efektyvumo didinimo priemones pramonėje ir pastatuose, pereiti prie atsinaujinančių išteklių naudojimo palaipsniui mažinant iškastinio kuro ir degalų naudojimą, elektrifikuoti kelių transportą ir kt.

Priėmus šį Projektą bus sudarytos prielaidos įgyvendinti Lietuvos ŠESD mažinimo tikslus iki 2030 m., nustatytus minėtuose ES „Fit for 55“ teisės aktuose ir įtvirtintus Nacionalinėje klimato kaitos valdymo darbotvarkėje. ES ATLPS taikymo išplėtimas į papildomus sektorius sudarys vienodesnes konkurencines sąlygas pramonei ir verslui, nustatoma anglies dioksido kaina skatins modernizuoti gamybą, bus gautos papildomos lėšos į valstybės biudžeto Klimato kaitos programą darnioms investicijoms visuose ūkio sektoriuose Nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane suplanuotoms priemonėms ir kitoms priemonėms įgyvendinti.

Per 2027-2030 m. laikotarpį pagal 2022 m. iškastinio kuro vartojimo prognostinius duomenis už ES ATLPS II apyvartinius taršos leidimus (toliau – ATL) Lietuvos kelių transporto, pastatų ir papildomų sektorių kuro vartotojai sumokės 1 095 mln. eurų (1 ATL = 45 eurai) ir pagal šios sistemos aukcionines teises ir Socialinį klimato fondą bus gauta 1 217 mln. eurų lėšų į valstybės biudžetą darnioms investicijoms, t. y. 122 mln. eurų daugiau lėšų darnioms investicijoms, negu sumokėsime. Bendrai Lietuvos šiltnamio efektą sukeliančių dujų (toliau – ŠESD) mažinimo tikslams vykdyti priemonės suplanuotos Nacionaliniame energetikos ir klimato srities (toliau – NEKS) veiksmų plane (jau skirta 9,5 mlrd. Eurų viešųjų investicijų) ir įgyvendinamos finansuojant iš Klimato kaitos programos ir Modernizavimo fondo ir kitų ES programų lėšų. Papildomoms NEKS veiksmų plano priemonėms dar reikalinga 3,7 mlrd. Eurų viešųjų lėšų iš turimų finansavimo šaltinių 8,1 mlrd. Eur privataus sektoriaus investicijoms. Pradedant nuo 2026 m. iki 2032 m. planuojama finansuoti papildomas neigiamą socialinį poveikį mažinančias priemones iš Socialinio klimato fondo lėšų (664 mln. Eur fondo lėšos ir 221 mln. nacionalinių lėšų bendra finansavimas, – bendrai 885 mln. Eur arba vidutiniškai apie 126 mln. Eur per metus) siekiant sušvelninti pažeidžiamų visuomenės grupių energetinį ir mobilumo nepriteklių. Tokiu būdu užtikrinant tinkamą pasirengimą ATLPS II sistemos įgyvendinimui ir jos poveikiui namų ūkiams.

Socialinio klimato fondo lėšų įsisavinimui Lietuva iki 2025 m. birželio mėn. privalės pateikti Socialinį klimato planą.

Sugriežtinami F-dujas tvarkančių įmonių, asmenų, dirbančių su F-dujų turinčia įranga, ir naujai nustatyti fizinių asmenų, dirbančių su F-dujomis ir OAM, ir jų turinčią įrangą pažymėjimų ir mokymus teikiančių įmonių leidimų vykdyti atestavimo, sertifikavimo ir kvalifikacijos tobulinimo programas reikalavimai ir griežtesnė jų kontrolė, skatins naudoti F-dujų alternatyvas, sudarys vienodesnes ir skaidresnes verslo sąlygas, prisidės prie nelegalaus F-dujų ir šių dujų turinčios įrangos importo į Lietuvos teritoriją mažinimo.

Neigiamų pasekmių priėmus įstatymo pakeitimus nenumatoma.

6. Kokią įtaką priimti įstatymai turės kriminogeninei situacijai, korupcijai

Įstatymo projektas įtakos kriminogeninei situacijai ir korupcijai neturės.

7. Kaip įstatymų įgyvendinimas atsilieps verslo sąlygoms ir jo plėtrai

Verslo sąlygoms ir jo plėtrai priimti įstatymo pakeitimai neigiamos įtakos neturės.

Projekte nustatomi reikalavimai skatins visų ūkio sektorių verslo subjektus pereiti prie mažo ŠESD kiekio plėtros, panaudojant 2014-2027 m. Daugiametės finansinės programos ES struktūrinių ir investavimo fondų lėšas, Atsparumo didinimo ir gaivinimo fondo (RRF), Sklandaus perėjimo fondo (JT), Direktyvos (ES) 2023/959 pakeitimais padidinto Modernizavimo fondo (Lietuva papildomai gaus 1,9% fondo lėšų), beveik 3 kartus padidinto Inovacijų fondo ir kt. lėšas, modernizuoti gamybą, diegti inovatyvias mažai ŠESD išskiriančias technologijas, pereiti prie atsinaujinančių energijos išteklių naudojimo, elektrifikuoti transportą ir kt. Darnios investicijos leis sumažinti verslui išlaidas iškastinio kuro importui iš trečiųjų šalių, didins šalies energetinę nepriklausomybę ir pramonės konkurencingumą tarptautinių mastu. Diegiant inovatyvias technologijas ir naujus verslo modelius, bus pereinama prie žiedinės ekonomikos, mažinamas gamtinių išteklių naudojimas, sukuriama papildoma darbo vieta.

Priimtas projektas prisidės skatinant skaidresnį ir sąžiningesnį verslą, nustatoma platesniam ūkio sektorių ratui anglies dioksido kaina skatins modernizuoti gamybą, sudarys vienodesnes konkurencines sąlygas rinkoje tiems, kurie šiuo metu dalyvauja ES ATLPS sistemoje ir už išmestą ŠESD kiekį atsiskaito ATL, ir ES ATLPS nedalyvaujantiems sektoriams, kaip pastatai, kelių transportas ir papildomi sektoriai, kuriems anglies dioksido mokestis netaikomas.

Projekto 14 straipsnio 3 dalyje numatoma galimybė finansinės kompensacijos galutiniam kuro vartotojams, kai dvigubo skaičiavimo ar atsiskaitymo ATL už išleisto vartoti kuro išmetamą ŠESD kiekį negalima išvengti (9 punktas).

F-dujų reglamentavimo griežtinimas ir didesnė F-dujas ir jų turinčios įrangos importuojančių ir (ar) F-dujas tvarkančių įmonių kontrolės sąlygos užtikrins vienodų verslo sąlygų taikymą ir neiškreips konkurencijos. Projekte patikslinti ir naujai nustatomi reikalavimai, kurių turės laikytis F-dujų tvarkymo atestatus norintys gauti ir turintys asmenys, mokymų teikėjai, vykdančios atestavimo, sertifikavimo ir kvalifikacijos tobulinimo programas ir sugriežtinta F-dujų teikimo rinkai iš trečiųjų šalių kontrolė.

Verslas turėtų būti suinteresuotas gamybos modernizavimu, inovatyviais verslo modelių sprendimais, darniomis investicijomis į perspektyviausias technologijas, mažai ŠESD išskiriančio kuro ir degalų į rinką tiekimu, palaipsniui atsiskaitant iškastinio kuro, kurio kainos didžiąja dalimi priklauso nuo geopolitinės padėties.

8. Ar įstatymo projektas neprieštaruoja strateginio lygmens planavimo dokumentams

Įstatymo projektas neprieštaruoja strateginio lygmens planavimo dokumentams.

9. Įstatymų inkorporavimas į teisinę sistemą, kokius teisės aktus būtina priimti, kokius galiojančius teisės aktus reikia pakeisti ar pripažinti netekusiais galios

Priėmus teikiamą Projektą, reikės priimti ir keisti kitus nacionalinius teisės aktus nurodytus 12 punkte.

10. Ar įstatymų projektai parengti laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos, Teisėkūros pagrindų įstatymų reikalavimų, o įstatymų projektų sąvokos ir jas įvardijantys terminai įvertinti Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka

Įstatymo projektas parengtas laikantis Lietuvos Respublikos valstybinės kalbos įstatymo ir Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo reikalavimų. Įstatymo projekte pateikiamos naujos sąvokos, kurios įtvirtintos oficialiuose ES „Fit for 55“ teisės aktų vertimuose į lietuvių kalbą.

Projekte įtvirtinamos naujos sąvokos ir jas įvardijantys terminai suderinti su Valstybine lietuvių kalbos komisija Terminų banko įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nustatyta tvarka.

11. Ar įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas ir Europos Sąjungos dokumentus

Įstatymų projektai atitinka Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos nuostatas, Europos Sąjungos dokumentus.

12. Jeigu įstatymams įgyvendinti reikia įgyvendinamųjų teisės aktų, – kas ir kada juos turėtų priimti

Projektui įgyvendinti reikės pakeisti šiuos teisės aktus:

- 1) LR Vyriausybės 2009 m. lapkričio 4 d. Nutarimo Nr. 1443 „Dėl įgaliojimų suteikimo įgyvendinant Lietuvos Respublikos klimato kaitos valdymo įstatymą“ pakeitimo projektas;
- 2) LR aplinkos ministro įsakymo „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. balandžio 29 d. įsakymo Nr. D1-231 „Dėl Šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų skyrimo ir prekybos jais tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas;
- 3) LR aplinkos ministro 2015 m. vasario 26 d. įsakymas Nr. D1-168 „Dėl Europos Sąjungos šiltnamio efektą sukeliančių dujų apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje dalyvaujančių veiklos vykdytojų ir orlaivio naudotojų šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo, stebėsenos, apskaitos ir ataskaitų teikimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektas;
- 4) LR aplinkos ministro įsakymo „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2017 m. sausio 16 d. įsakymo Nr. D1-56 „Dėl jūrų transporto išmetamo anglies dioksido kiekio stebėsenos, ataskaitų teikimo ir tikrinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektas;
- 5) LR Vyriausybės 2020 m. rugsėjo 30 d. nutarimas Nr. 1059 „Dėl Modernizavimo fondo projektų atrankos komisijos sudarymo ir Modernizavimo fondo projektų atrankos ir finansavimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektas;
- 6) LR aplinkos ministro įsakymo „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2010 m. birželio 3 d. įsakymo Nr. D1-470 „Dėl Kioto protokolo bendrai įgyvendinamų ir švarios plėtros projektų vykdymo tvarkos aprašo ir Kioto vieneto, gaunamų vykdant Kioto protokolo bendrai įgyvendinamus ir švarios plėtros projektus, naudojimo ir metiniams išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekio mažinimo tikslams pasiekti naudojamų lankstumo priemonių taikymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo projektas.

13. Kiek valstybės, savivaldybių biudžetų ir kitų valstybės įsteigtų fondų lėšų prireiks įstatymams įgyvendinti, ar bus galima sutaupyti (pateikiami prognozuojami rodikliai einamaisiais ir artimiausiais 3 biudžetiniais metais)

Dėl sugriežtintų ES ATLPS sistemos reikalavimų, nemokamų ATL skyrimo mažinimo veiklos vykdytojams, valdantiems įrenginius ir orlaivių naudotojams, ir sistemos išplėtimo į jūrų transporto veiklą vykdančius laivus, pastatus, kelių transportą ir papildomus sektorius, kurie privalės

atsiskaityti ATL už minėtuose sektoriuose bendrai vartoti per ankstesnius kalendorinius metus išleisto kuro ŠESD kiekį įsigydamis ATL aukcione bus gauta papildomų lėšų. Todėl į valstybės biudžeto Klimato kaitos programą bus gauta daugiau lėšų už aukcione parduotus ATL, kurios bus naudojamos visų ūkio sektorių darnioms investicijoms. Taip pat didinant energijos vartojimo efektyvumą ir diegiant atsinaujinančius energijos išteklius, bus sutaupomos lėšos iškastinio kuro importui, skatinamas ekonominis augimas ir konkurencingumas.

Bus sudarytos papildomos investicinės galimybės visuose ūkio sektoriuose iš Direktyvos (ES) 2023/959 pakeitimais padidinto Modernizavimo fondo (Lietuva papildomai gaus 1,9% fondo lėšų), beveik 3 kartus padidinto Inovacijų fondo lėšų. ES ATLPS II neigiamoms socialinėms-ekonominėms pasekmėms pažeidžiamiems namų ūkiams ir mikro įmonėms kompensuoti Lietuva gaus 664 171 367 Eur per 2026-2032 m. laikotarpį iš įsteigto Socialinio klimato fondo. Aplinkos ministerijos vertinimu dėl ES ATLPS plėtros į pastatų, transporto ir kitus sektorius į valstybės biudžetą bus gaunama apie 660 mln. Eur nuo 2028 m. iki 2030 m. (ATL kainai šiuose sektoriuose siekiant 50 Eur).

Atsižvelgus kaip seksis vykdyti metinius ŠESD kiekio mažinimo ES ATLPS nedalyvaujančiuose sektoriuose ir absorbavimo vienetų sugeneravimo žemės naudojimo, žemės naudojimo keitimo ir miškininkystės sektoriuje įsipareigojimus, taip pat gali būti teigiamas poveikis, nes sudaroma galimybė perteklinius ŠESD kiekio vienetus ir (ar) absorbavimo vienetus perleisti kitoms ES valstybėms narėms ir gauti papildomų lėšų į valstybės biudžeto Klimato kaitos programą. Jei įsipareigojimai nevykdomi, tektų pirkti trūkstamus metinius ŠESD kiekio vienetus ir (ar) absorbavimo Klimato kaitos programos lėšomis.

Įvertinta, kad reikės papildomų valstybės biudžeto lėšų ES ATLPS, pasienio anglies dioksido korekcinio mechanizmo ir F-dujų administravimo funkcijoms atlikti.

Projekte nustatomiems naujiems ES ATLPS pasienio anglies dioksido korekcinio mechanizmo reikalavimams įgyvendinti, platesniam šios sistemos taikymui papildomuose sektoriuose: laivybos bendrovės, vykdančioms jūrinio transporto veiklą, pastatams, kelių transportui ir kitiems sektoriams, papildomoms administravimo funkcijoms atlikti Aplinkos apsaugos agentūroje įsteigti 2 nauji etatai ir 1 etatas F-dujas tvarkančių darbuotojų mokymų proceso organizavimui ir pažymėjimų išdavimui. 3-jų naujų etatų išlaikymui kasmet pagal vidutinį pareiginės algos dydį reikės skirti apie 300 tūst. Eur.

14. Įstatymų projektų rengimo metu gauti specialistų vertinimai ir išvados

Įstatymų projektų rengimo metu specialistų vertinimų ir išvadų negauta.

15. Reikšminiai žodžiai, kurių reikia šiems projektams įtraukti į kompiuterinę paieškos sistemą, įskaitant Europos žodyno „Eurovoc“ terminus, temas bei sritis

Reikšminiai Įstatymo projekto žodžiai: „klimato kaita“, „aplinka“, „absorbavimo vienetas“, „ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema“, apyvartinis taršos leidimas“, „šiltnamio efektą sukeliančios dujos“, „fluorintos šiltnamio efektą sukeliančios dujos“, „anglies dioksido ekvivalentas“.

16. Kiti, iniciatorių nuomone, reikalingi pagrindimai ir paaiškinimai

Nėra.